

NOS GEORGIUS
 RAKOCI DEI
 GRATIA PRINCEPS
 Transylvaniae, partium Re-
 gni Hungariae Dominus, & Siculorum
 Comes, &c. Memoriae commendamus
 tenore praesentium significantes, qui-
 bus expedit universis: Quod Specta-
 biles, Magnifici, Generosi, Egregii &
 Nobiles, ceteriq; universi Status & Or-
 dinestrium Nationum Regni nostri Tran-
 sylvaniae, & partium Hungariae eidem an-
 nexarum, in generalibus eorum Comitibus,
 ad diem decimum octavum Mensis Fe-
 bruarii, Anni Domini Millesimi Sexcente-
 simi Quinquagesimi secundi, in Civitate
 nostra Alba Iulia, ex edicto nostro cele-
 bratis, congregati, exhibuerunt nobis &
 praesentaverunt quosdam infrascriptos
 Articulos in eodem Conventu commu-
 nibus eorundem votis & suffragiis, pariq;
 & unanimi consensu conclusos. Suppli-
 cantes nobis humilime, ut nos omnes &
 singulos eos Articulos, omniaque & sin-
 gula in eisdem contenta, ratos, gratos, &
 accepta habentes, nostrumque consensu

OSD 112

A

illis

illis præbentes autoritate nostra Principali acceptare, approbare, ratificare & confirmare, atque tam nos ipsi observare, quam per alios omnes, quorum interest, observari facere dignemur. Quorum quidem Articulorum tenor talis est:

ARTICULI UNIVERSORVM DOMINORVM REGNICOLARVM TRIVM Nationum Regni Transylvaniæ, & Partium Hungariæ eidem annexarum, in generalibus eorum Comitibus, ALBA JULIA ad diem Decimum Octavum Mensis Februarii Anni Dñi Millefimi, Sexcentefimi, Quinquagesimi secundi, indictis, celebratis, conclusis.

PRÆFATIO.

Kegyelmes Urunk Fejedelmünk, egész Országul három Nemzetül az Mindenható Feltételes Istennek nagy kegyelmességét tapasztalható képpen érezzük ez iránt is magunkon, hogy noha Eő Feltételes Nagyságod szerelmes édes Atyafának az dicséretes emlékezetű Néhai méltóságos és Nagyságos Rákoczi Sigmond Urunknak véletlen szomorú halálával meg sebheter szívnek keserűséget annyival is öregbítette, hogy maga méltóságos személyére is súlyos kezeit borsárván keserves betegséggel meg lapogatta; Mindazonáltal Eő feltételes az mi szűbéli buzgólagos könyörgésünköt meg hallgatván, imé Nagyságodat ugyan az mi jelen létünk alatt elsőbbséggel egésségére mint amaz Istenfelő Ezechias Királyt majd az koporsónak ajtajáról meg fordítá, és súlyos betegségének nehez terhe alól lábára újjobbán fel állatá, a mi örömünkre, és szegény hazánk javára; Kiért az ő

a z A

ért az ő

ért az ő feltételes nagy neve legyen áldot örökké. Mely súlyos betegség alatt is Nagyságodnak az mi szegény hazánkra, s reánk alázatos hűveire való Fejedelmi kegyelmes gondviselését, csele, nappali szorgalmatos vigyázását nyilván tapasztaljuk, hogy mind ennyi alkalmatlanági közben is közönfegyesség meg maradásunkra tartozó szűkeseges dolgok felől való *concludálása*, nem csak *convocalatni* meltozator bennünket, hanem maga is gyenge egésségre szerent Bölts Tanátsival egygyütt a közönfegyesség jonak elő mozdításában faradozni nehez dolognak nem tartotta. Sőt nem különben mint saját magzat felől eleve szorgalmatos gondot viselni akaro edes Atya nem csak maga életében igyekezik bennünket tsendesfegyben, békesfegyben meg tartani, hanem jövendő időkre is reánk való atyai kegyes gondviselését akarván ki terjesztetni, Tanáts Ur hívei által kegyelmesen *intimál*atya, hogy míg az Ur Isten Eő feltételes Nagyságod arcz életben szeméink előtt meg tartaná, addig kellene gondolkodnunk, szegény hazánk jövendő igazgatására állitandó Fejedelemnek Választalaról, hogy így az Nagyságod szeméi hunyása után lehetne kire szeméinket forditanunk, és az következhető *Interregnum* által *imprudens* határo veszedelmes állapattá szegény hazánk tavorzathatnók; Mellyért Nagyságodnak mint Kegyelmes Urunknak életünkig való alázatos hűfegyesség szolgálatunkat ajánljuk. Könyörögven az Mindenható Feltételes Istennek, Eő feltételes Nagyságodat naponként jobbanas fel éppitven kívánatos jó egésségének mértékére sokáig való örvedetes jó egésséges életben virágoztassa és tartsa meg hozzá tartozó kegyelmelivel edgyütt, és több hasonló szomorúságoktól őrizze és oltalmazza.

ARTICULUS I.

Az Fejedelemnek választásáról írt elegendő *Articulus* helyben maradván meg erősítetven, Rákoczi Ferencz ő Nagysága választatik *successor* Fejedelmének bizonyos okok és módok által.

Noha Kegyelmes Urunk, boldog emlékezetű eleinknek idejében kiváltképpen való és nem kútsin okokra nézve erős *Constitutio* statualtator volt arról, hogy gyermek idejű Fejedelmének választának, a mely *Constitutio*jár az Nemes Országoknak mostani is nem tollal lyuk az jövendő időkre nézve, sőt inkább *confirmállyuk* mindaztalat szegény hazánk mostani állapattához képest jövendő meg maradására így remélven hasznosabbnak lenni, Nagyságodnak hűtelen és véletlenül érkezett súlyos betegségére ébrezgetven bennünket, hogy jövendőbeli állapotunk felől idejenkorán gondolkodnánk: in

hoc unico

in unico casu, communi & libero voto ac suffragio az mint Nagyságod szerelmes Fiát kívántuk, úgy szabad választásunknak rendi szerént Országunknak Fejedelemségére eligáltuk és inauguráltuk az Tekintetes és Méltóságos Rákóczi Ferencz Urunkat Eő Nagyságát bizonyos *conditio*kat szerént egész Országul három Nemzetül. Mely *Conditio*kat Országunk mostani *Articulussában specificie inferáltunk*. De mivel az Eő Nagysága mostani *etassa* azt nem engedí, hogy azokra az *Conditio*kra, és hazánkban mindennemű szabadságainak, törvényeinek meg tartására az szokot mód szerint *juramentumát* Eő Nagysága deponálhassa, eleitől fogva pedig hazánkban az Fejedelmek választásában *observátot* mod és rend szerint miis Országul *homagiumunkat* nem deponálhattuk, mind addig, miglen Eő Nagysága is nekünk tartozó *juramentumát* a *prescribált Conditio*kat, és hazánk szabadságának kívánsága szerént nem deponálhattya; De hogy *homagiumunknak* jövődében lejendő *depositioja*, és minden mi hűségünk felől bizonyosabb lehessen Eő Nagysága; *rigore presentis Articuli asscuralljuk* Eő Nagyságát, hogy mind addig is, miglen az Eő Nagysága *juramentumának depositiojára* rendelt *terminus* eljő; Es mig Eő Nagysága *juramentumát* akkori időig nem deponállya is, de mind addig is Eő Nagyságát *legitimé* választot Fejedelmünknek *agnoscallyuk*; a *juramentumának* deponálására rendelt *terminusban* deponálván Eő Nagysága nekünk is *juramentumát* az *Conditio*knak kívánsága szerént, mi is egész Országul *ordinarium fidelitatis nostra homagium* *prestálni* el nem mulattuk, és ha Eő Nagysága *medio temporis* hazánkban szabadságát, és Eő Nagysága eleiben *prescribált Conditio*kat nem *impediállya* és *violállya*, Urallyuk, Fejedelmünknek tartozó *Obedientiát* és hűséget *prestallunk*, és *juramentumának depositiojának* idején az Orzágnak *Guberniumját* is Eő Nagyságának kezében *assignálljuk*, és ha kik az Eő Nagysága fejedelemsége ellen magokat *opponálnak*, minden tehetőségünkkel és erőnkkel Eő Nagyságát affélék ellen meg oltalmazni igyekezzük; Ha pedig *Regnicolák* közül találkoznak lenni, a *Decretumban* és Ország *Constitutioiban specificált* modok és *processus*ok szerint, ugyan azokban meg irt *penában incurrallyon*, úgy mind az által, hogy Eő Nagysága is a *prescribált Conditio*khöz tartván magát, Országunkat és annak minden lakosit szabadságiban meg tartsa, és törvénytelenül azokat meg ne bántsa.

Annak felette miglen a rendelt *terminus*nak idején *juramentumát* nem deponállya és az Ország is a *Regiment* Eő Nagyságának kezéhez nem *assignállya*, mind addig is az Orzágnak *Guberniumjához* semmiben és semmiképen nem nyúl, magát abban nem elegyíti, nem csak addig mig Isten ez mostani Kegyelmes Urunkat Eő Nagyságát életben

életben tartya, sőt azon tul is az Orzágtól *terminált* időig, és addig az mi kegyelmes Urunktol *denomináltatott*, és Országul tőlünk *acceptáltatott Gubernator*tol *dependallyon*, az ki is né csak maga *authoritással*, hanem az Tanács edgyező tetteiből *gubernallyon* és *dignallyon* minden az Ország javára nézendő közönseges, és az Fejedelmi méltóságnak *conservatiojára*, s annak oltalmazására tartozando dolgokban; az *Gubernator* és Tanács is pedig az eleikben *prescribált Conditio*khöz és Ország *Constitutio*khöz alkalmaztatván magokat, melyek ez szerint következnek:

CONDITIONES

Quibus mediantebus Celsissimus Princeps Dominus, Dominus FRANCISCVS RAKOCI

in Principem electus est.

CONDITIO I.

Hogy occasione hujus *Electionis*, a mint az Nemes Ország, *propter Evitandum majus periculum*, tsak ezen egy *casusban*, de egyéb aránt az 1607. Elzenedőbéli Colofvárat *Februariusban emanáltatott* első *Articulust* nem *collálta*, sőt *confirmálta*, úgy hogy sem ezen *electio*nak alkalmazosságával, sem semmi egyéb akarmi *pretextusból* semmi nemű *Succesiojait* *preter liberam Regni Electionem* nem tartya, és az Fejedelemségnek *translatioja*, vagy ahhoz való egyéb *pretensioja* felől senkivel nem tractál, annál inkább nem *concludál*, *Gubernator* és az egész Tanács hírek, tettei, és az egész Orzágnak *consensus* nélkül: Az Orzágnak *libera electiojait* tellyes életében semmi uton nem *impediállya*, hanem azt az Orzágnak *integre* meg tartya.

CONDITIO II.

Hogy az négy *recepta Religio*knak, és annak szokott *exercitiumibá*, az *Articulusok* tartalma szerént mindeneket szabadon meg tart, nevezet szerént pedig *juxta Articulos Anni 1649 primum, & 331 Religio*nak *respectus*sára is senkit haza fiait közül meg nem vét, hanem ebből minden személy válogatás és *discretio* nélkül, az boldog emlékeztű Fejedelmeknek példajokat követi.

CONDITIO III.

VAlamig Isten ez mostani kegyelmes Urunkat életben meg tartya, (kinek életét Eő Felsége fok Esztendőkre terjesztse) mind addig ez Országra és Ország Fejedelemségére nézendő semminémű dolgokban, *guberniumban*, és *directioban* magát nem egyelíti, egyekben is, az mik az Eő Nagysága szerelmes Attyának, mostani kegyelmes Urunknak bösülletit, méltóságát, Atyai *authoritással* meg bántanak.

CONDITIO IV.

HOgy az fényes Portától soha el nem szakad, sem az Országot el szakasztani ne igyekezik, szokott illendő *obsequiumát* *prestálja*; Erdélynek az Törökkel való régi frigyét *intactó* meg tartya, és az Portára járandó Követeket is, az elebbi ditséretes Fejedelmeknek szokások és rendtartások szerént, *expediálja*.

CONDITIO V.

HOgy minden szomszéd Keresztyén Országokkal, Császárokkal, Királyokkal és Fejedelmekkel, a' jó szomszédilagot és szép békeféget, mindé tehetségével oltalmazni és meg tartani igyekezi, és azok ellen semminémű hadat *offensivé* nem indít, ha méltó okot reá nem adnak, ugy is egész Tanács és Ország *Statusi* hírek és *consensu*sokból.

CONDITIO VI.

Minden Országos derék dolgokat, idegen Országokra való *legatiókat*, *tractatusokat*, *consideratiókat*, né különbben *institual* és tselekszik, hanem az Tanácsoknak hírével és *consensu*sokból, azokat pedig *pleno numero* igyekezik meg tartani, sokára nem halasztván, ha mellyik közzülök *decedál*, annak helyben állatását, és nem hogy Tanácsokat, de egyéb derekas Tiszteket is, kiválképpen a' kikre Ország háza, *fortalitiumi*, fegyvere, sőt minden lovas és gyalog vitézlő rendei, kéntse szokott bizattatni, nem másokat, hanem *nativus* igaz haza fiait, avagy *per solennem incorporationē* *recipiáltatott*, s az Ország közze köteleztetett, zálagos és érdemes emberek állat, ugy is az Tanácsok híré.

tsok hírével, kik is az Ország törvényeire, szabadságára és hűségére Fejedelmeknek tartozó kötelességek mellett, hittel *obligatusok* legyenek.

CONDITIO VII.

AZ Országhoz tartozó biródomokban, semminémű erősségeket, vég házakat, az Orzágnak határit, *munitioit*, jóvedelmít, semminémű *prætextusok* alatt el nem idegeníti az Országtól.

CONDITIO VIII.

HOgy Urakat, Nemesséket, kerített és mező Városokat, Székelységet, Szászfalgot, réghi és minden *legitimé* emándatott *Privilegiu*mokban, *Donatió*kban, *Annuentiá*kban, *Inscripti*ókban meg tart.

CONDITIO IX.

AZ Orzágnak közönséges és egyenlő akaratból való Végerésit, *Articulust*, maga is meg tartya, másokkal is meg tartatya, szegénynek, boldognak ízemely válogatás nélkül igaz törvényt szolgál, az *Sententiá*knek *Executio*jokat nem *impediálja*, sőt *Terminus*okon és *Dietá*kon is semminémű törvének *discessi*ójában ben nem ül, holtot *ad Suae Celsitudinis presentia* *appellályák* az törvényeket, mint *summus Iustitarius* eleiben.

CONDITIO X.

HOgy soha sekit senkinek vádlására, Uri, Nemes, és egyéb szabadsággal élő rendek közzül törvény előtt nem *arestáltat* semmi szin és mód alatt. hanem *legitima citatione mediante*, *iuris ordine*, *in foro & coram iudicibus competentibus convictum & aggravatum*, és semmi *violentia*kat akarkiktól is alatta valói közzül senkin *exercéálni* né enged.

CONDITIO XI.

HOgy az Tanács rendeknek, és Országos Gyűlésekben is mindeneknek, szabados *Paxot* enged, mindenféle pánszokkodásoknak, és igazságoknak elő számlálására. b 2 CONDL

CONDITIO XII.

Hogy az Fejérvári Gyűlésben végeztetett *Unionak* *Conditioit* minden cikkelyiben fogvatkozás nélkül Eő Nagysága meg tartattya.

CONDITIO XIII.

Hogy akar kik másoknak veszedelmére, s. hazánk szabadságának romlására, ártalmas és törvénytelen dolgokra való tanácsokat adnának Eő Nagyságának, azokat az egész Tanácsnak megjelenteni tartozzék: Affélek ellen pedig *observáltassék* az 1613 Elzrendőbeli akkori Fejedelmnek 4-dik *Conditioja*, és abban *specificált panával legitimé* meg büntetessék.

CONDITIO XIV.

Mithogy mind az Magyar *Natio*, s. mind pedig a' Szász Uraink, s. Atyánk fia, magok *Natiojokból* szoktanak magoknak fő Tiszteket Ispánokat választani; az Székelység is nem utolsó tagja lévén e' szegény hazának, Eő Nagysága Kapitányokat, Király Birákat, *Generálisokat* magok nemzetéből állókat, és köztők lakókat adgyon közikben; meg maradván mind azon által mindenekből a' Fejedelmek *jurisdictioja*, méltósága. Az Király Biráknak pedig választások *specificé* csak ugyan az ő kegyelmek Székinek szabadságában álljó. Fő Ispánokat is azon Vármegyében jóságos érdemes haza fiait adgyon Eő Nagysága, és minden fele fő derekas Tiszteket sokúg *vacantiában* ne tartson; holott mind az Fejedelmeknek, mind pedig az Országnek afféleknek helyiben nem lételekből nem kevés kára követhetnek.

CONDITIO XV.

Mivel ennek előtte való időkben is az Ország, *diversis vicibus*, *& proximé* az idvezült Fejedelmünk idejében is, mind pedig Catharina Fejedelem Aszfzony idejében, affélékrel *Constitutioikat* *stabilit* volt, melyre a' mint *privatus* akar mely rendek, úgy az Fejedelmek is kötelesek; Annakokáért ez hazának elégedendő erőssége lévén, ez Országnek mind közönfeges, mind egyélfélsé jövedelmét, hogy ez

hogy ez Országnek Tárházaiban tartsa, sohová az Orzágon kívül nem *transportáltattya*, arra bizonyos *generalis Perceptores* és *Thesaurarius* tartson, igaz haza fiaiból állókat, zálagos és hiteles személyeket, kik ezen hivatalnak igazán való *administratiojára* hittel legyenek kötelesek. Hasonlóképpen a' fegyvernek ez Orzágból ki hordáfais, az előbbi *Articulások* tartása szerint tilalomban lévén, *munitioikat* is sem *in massa*, sem másképpen az Orzágból ne *abalienállyon*, és azal-is ne *exhauriálly*.

CONDITIO XVI.

Hogy az hazának mostani és leendő Első Rendeit, Tanácsit, érdekes Tisztviselőit állapattokban, tisztekben, hivatalokban, az kik meg akarnak maradni, Eő Nagysága meg tartya, meg maradni nem akarókat nem kényszerit, és semmi időben az hasznos haza fiait más idegenekért hátra nem veti, azoknak tanácsokkal és szolgálattal, kiknek az ő állapottya szerént való börtülettir illendő képpen meg adgya, és azokat börtütelenséggel illetni, alatta valói közlül meg nem engedi.

CONDITIO XVII.

Hogy a' mostan választott kegyelmes Fejedelmünk, a' minémű *Religio*ban meg kereszteltetett, és ez ideig edes Attyától nevelt, azon *Religiojában* mind holtig alhatatoson meg maradvon; hogy a' közönfeges veszedelére és háborúságra, *Religiojában* is változtatása okot ne adgyon *Alioqui absolutusok* legyenek minden *Statutok* Eő Nagyságához való köteleffégektől és hűlégektől.

Ez is hátra nem hagyván, hogy *usque ad apprehensionem Regimini* senkinek jóság, nevezetes Tisztek, és derekas pénzbeli, vagy egyéb jövedelembéli ígéretek Eő Nagysága ne tegyen, ha pedig történnék is, *nullius sine roboris ac firmitatú*, főt ha kik affélével akarnak *circumvenialni* Isju Fejedelmünket *Gubernator* és Tanács híre nélkül, *comperialtatván*, az ártalmas tanácsokat adókról való *Articulusbéli panával* büntetődgyenek; mind azon által az *bene meritis* haza fiainak, és Fejedelmeknek jámbor szolgainak érdemes meg jutalmaztatásokra, a' *Gubernatornak* az egész Tanácsal egyenlő tisztelekből *authoritasok* legyen, az Fejedelem neve alatt *expediáltatván* az le-

velek, mely leveleket a' Fejedelem, a' *Gubernator*, és *Cancellarius*, *eo absente Secretarius subscriballyon*, azszerént idegen Országokra expedáló leveleket-is.

Az Ország *Guberniumjának apprehensiojának* és a' mostan választott Fejedelmünk Eö Nagysága *juramentumának depositiojának terminusá*, Eö Nagyságának husz cízendős állapottyába valo ideje légye.

CONDITIONES

Pro Domino Gubernatore.

CONDITIO I.

Hogy miglen az *Gubernator*ságnak Tisztiben léfzen, ahoz tartozando minden *conditio*kat, valamelyek mind mostan választott Ifju kegyelmes Urunk eleiben iratattak, s-mind azokon kívül minden dolgokat, valamelyek az Orzágnak javára, szabadságára, s-az Fejedelmi méltoságnak *conservatiojára defensiojára* nézendők, és az *Gubernator*ságnak tisztit, hivatalyát és *authoritást* illetik, mind azokat tellyes teherfégevel, erejével meg tartani, s-másokkal-is meg tartatni, miglen az *Gubernium* az Orzágnak rendelése szerént kezénél léfzen, igyekezik: ezekkel ellenkező dolgokban pedig magát semmü szin és *prætextus* alatt nem elegyíti, sör mindenkben az Ország *Constitutioi*hoz és bé vött *Decretumi*hoz alkalmaztattya magát.

CONDITIO II.

AZ mint mostani választott Ifju Kegyelmes Urunk Eö Nagysága, azonképpen az *Gubernator*-is Tanáts hire nélkül, *absoluta auctoritate*, közönséges Ország dolgaiban semmit ne tselekedgyék, holott az elegendben *Conditio*knban-is mindenü *conjungáltat* az *Gubernator* és Tanáts *authoritással*, és ez után-is az szerént légyen *conjungálva*.

ARTICVLVS II.

Hogyha az mostan denominálatott *Gubernatornak* holtá történék, mentől hamarab más *Gubernator* választásuk helyében.

Hogy

Hogy ha az mostan választatott *Gubernatornak* holtá történék, tartozzék az mostani Kegyelmes Urunk egy holnap alatt az Országot *convocaltatni*, és ezen mostani *modalitas* szerént az egész Tanáts és Ország *consensu*sából más *Gubernator*t választatni; Eö Nagyságán ik pediglen holtá után (kit lsten hoszszu idődig távoztasson) az mostani választott Ifju Fejedelmünknek az Ország *guberniumjára* jutandó időig, az Eö Nagysága melléje rendeltetett Tanáts Urak, az *Gubernator* halálának hírért halván, mindjárást tartozzanak *consualni* a' Fejedelem mellé minden hivatal nélkül, és az Ifju Kegyelmes Urunknak Fejedelmünknek méltóságos neve alatt az Országot egy holnap alatt *convocaltatni*, és az fellyeb meg irt modok szerint ez egész Tanáts és Ország által *Gubernator* választásflek: úgy hogy ez iránt-is *Gubernator*ság nélkül az Ország ne maradjó, miglen Eö Nagyságának az *Regimen* kezében *assignáltatik*. Az *Gubernatornak* választásáig pedig a' *gubernium* és *directio* az Tanáts *authoritással* mellet légyen.

ARTICVLVS III.

Az Ifju Kegyelmes Urunk mellet találthatandó ártalmas tanáts-adóknak amövecslására, a' *Gubernatornak* és Tanátsnak *authoritas* engedetik.

HA az *Gubernator* valakiket ártalmas tanáts-adókat értené lenni Ifju Kegyelmes Urunk körül, a' *Gubernatornak* és Tanátsnak légyen *authoritások*, hogy *admoneallyák* azt az ártalmas tanáts-adót, ki ha nem *obtemperálna*, amövecslásuk-is a' *Gubernator* Tanátsalegyüt, mely *amotior* ha Ifju Fejedelem Urunk *impediálna*, *co facto* az *Conditio*kn ellen tselekedni láttasflek és ítéltesflek.

ARTICVLVS IV.

Hogy tempore *neecessitatis* a' *Gubernator* és *Cancellarius*, *avagy eo absente* az Tanáts rend *scriptioja* alatt emánáltatott *paransolatra* ki ki *insurgalni* tartozzék *concludaltatik*.

HA valamely nyughatatlan elméjü emberek, akár ki akarattyából, Lovast vagy Gyalogot gyűjtenének és fogadnának, *Gubernator* és Tanáts

Tanáts hire nélkül, *authoritása* legyen az *Gubernatornak* a Tanátsal edgyüt azoknak el oltatására; sőt ha derekább ellenkező igyekezetet bizonyosson érthetnének, tartozzék a *Gubernator* és Tanáts parantsolatyára minden ember *viritim sub pana in Articulus expressa* fel ülni, magok és hazánk oltalmára. Illyen nagy derek *casuban* pedig, ugy-mint ha közönfészes *insurectio*ra való parantsolat lenne, az *Gubernatorral* edgyüt az Tanátsnak nagyobb része *subscribállya* az olyan parantsolatokat. Ezt mind-azáltal illyen értelemmel *concludátuk*, hogy mivel az mi szegény hazánk minden felől küömb, küömb Nemzetekkel vétetett környül, és történetnék oly *repentinum immi-nens periculum*, melyben tsak egy oráig való kéfelelem is a hazára következendő veszedelmét öregbitene, annál inkább hofzfas tanátsra való idő ártalmas lenne; az illyen *defensio*nak *casusában*, hogy afféle hirtelen következendő veszedelem ne száljon hazánkra, végeztük, hogy az *Gubernator* és *Cancellarius subscriptioja* alát *emanáltatott* parantsolatokra, az haza oltalmára tartozzék közölünk ki ki fel ülni, vagy, ha *Cancellarius* nem lenne, az akkori Fejedelem mellet találko-zando Tanáts rend az *Gubernatorral* edgyüt *subscribállya* erről való leveleket.

ARTICULUS V.

Isfu Kegyelmes Urunk és Gubernator között az Conditioik Szeréni való reciproca observantiáknak modalitása.

HA mostan választott Isfu Kegyelmes Urunk Eö Nagysága a *deno-minált Gubernatornak*, vagy személlye, vagy élete, vagy állapotja ellen valamit tselekedni igyekeznek, vagy mállal tselekedtetnek, vagy titkon, vagy nyilván, *eo facto comperta rei veritate* mindenk *absolu-tusok* legyenek az Eö Nagysága hűségétől, ugy mint ki az Ország végezéfehez nem tartotta magát, és az *Gubernator* mellet tartozzék *insurgálni* mind az három Nemzet, és állapotjában meg oltalmazni, magunk ígérati szerént *in prescripta ista causa. E converso*, hogy ha az *Gubernator* a Eö Nagysága ellen valamit igyekeznek, vagy személlye, vagy méltósága, vagy Fejedelemsége ellen *favore* tsinalna affelől, vagy Eö Nagysága ez Ország szolgálival, vagy egyebekkel, Tanáts és Ország hire nélkül, fegyvert hozna maga mellé, vagy Gyűlésben, vagy azonkívül, *eo facto* tisztitól *privatus* legyen, és senki *Gubernator-nak* ne *agnoscatly*a, hanem választott Isfu Kegyelmes Urunk mellet tartozzék *insurgálni* mind a három Nemzet, és Fejedelmi állapotjában meg

ban meg oltalmazni, az után az Ország köreshelle törvénnyel, *hui mo- du*. Ha onlóképpen egyéb rendek között is senki magának ártalmat *favore* ne tsinallyon, se vitetző nép, se egyéb *statusok* között. Ha pedig, len az mi Kegyelmes Választott Isfu Urunk Eö Nagysága az *Conditioik* ellen tselekednék, az *Gubernator* egész Tanátsal edgyüt egyenlő aká, ratból idejénkorán *admoneálly*a Eö Nagyságát, ha az *admonitio* ugyan nem *superfedeál*na az *Conditioik* ellé való tselekedetétől, a *Guber-nator* az egész Tanáts terzéfeből, *etia contradicente Principe*, mindjáraft *Generalis Dietái* publicáltasson, és ott az *Articulusok*nak *transgressioja* az Orzágnak meg mutogatván, Országul, három Nemzetül, az Eö Nagysága hűségétől *absolutusok* legyenek, *comperta rei veritate*. Vifzontag ha az *Gubernator* is az *Conditioik* ellen tselekednék, az egész Tanáts az *Gubernator* idejénkorán *admoneálly*a, és ha az *admonitio* után nem *superfedeál*na az *conditioik* ellen való tselekedetektől, az egész Tanáts mindjáraft *publicáltasson Generalis Dietái*, és ott az *Articulusok*nak *transgressioja* az Orzágnak meg mutogatván, *ex unanimi consensu dominorum Regnicolarum* legyen az *Gubernator privatioja*, *comperta rei veritate*.

ARTICULUS VI.

Az *Gubernator obsequiumára*, *Juramentumokat* deponálni *igér-rik* az *Statusok*.

HOgy *Gubernator* Uram tisztiben a *prescribált* mód és *conditioik* szerént alkalmasban *procedál*hasson, Országul az mi ő Kegyel-méhez tartozando *obsequiumunknak* *prestálása* felől, *securustab* lehessen, ő kegyelme is *juramentumát* deponálván, mi is Országul ő kegyelméhez illendő kötelességünknek *effectnálása*ra, valamikor az mi Kegyelmes Urunk Eö Nagysága kíványja, meg eskünni készek vagyuk.

ARTICULUS VII.

Az mi Kegyelmes Urunk Eö Nagyságától *denomináltatott* *Gubernator acceptatit*

HOgy pedig Kegyelmes Urunk, Választott Isfu Kegyelmes Urunk Eö Nagysága mellé Nagyságod bölts Tanátsi között, az Tekén-tetes és

retes és Nagyságos Gyerő Monostori Kemény János Urát jövő-
döbéli Gubernatornak denominállyá, az Nagyságod ebbéli kegyelmes
terzfét aláztatossón értjük, mi is egész Országul három Nemzetül,
ő kegyelmét mint érdemes háza fiat javallyuk, acceptalljuk, és min-
den ő kegyelméhez illendő obsequiumunkat praestálni a' meg irt mó-
dok szerént készek leszünk.

ARTICVLVS VIII.

*Isju Urunk Eő Nagysága mellett lejendő Gubernator és Tanácsok-
nak sustentatiojoknak modalitassa.*

Mivel Kegyelmes Urunk, Isju Urunk Eő Nagysága méltóságos
személye mellett Gubernator Urunk és Tanács Urunk között
egynéhányoknak continue jelen kellotik lenni, az ő kegyelmek az idő
alat való sustentioja felől is ő kegyelmeknek, provideálnunk illendő-
nek itéllyük. Terzik azért minékünk egész Országul három Nemze-
tül, hogy az 1558 Esztendőbéli Isabella idejébéli emanaltatott
3-dik Articulus szerént az Országnek közönséges jóvedelméből le-
gyen az ő Kegyelmekre való provisio.

ARTICVLVS IX.

Az kapu szám után való Ado, és taxas városok Contributioja.

Noha Kegyelmes Urunk, szegénységinknek fogyatkozott állapot-
tyát nem tagadhattyuk, holot az elmúlt egynéhány Esztendőkbé
sem borok, sem búzajok nem termett, mely miat sok helyeken szegény
jobbágyink lako helyekből el bujdosni, és az kik közülök meg ma-
radtanak is az szük idő miat marhájokat el adni kényszerítettettek;
mind azon által Nagyságodnak is sok rendbéli expensait szemünk
előt viselvén, hogy mind az fényes Portának contentálására, s mind
egyéb Fejedelmi méltóságos hivatalja szerént hazánknek közönf-
ges meg maradására, szükleges expensáinak meg felelhesse, ez iránt
is szegény jobbágyinknak nem kedvezhetünk, hanem az tavalyi mod
szerént Nagyságodnak véllek Contribuáltatni készek vagyunk, ugy-
mint egy Kapurol husz forintot, melynek felet ad diem 1 Junii, felet
pedig ad

pedig, ad 1 Augusti, az Szent György napinak: a' Szent Mihály na-
pinak pedig felet ad diem 1 Novembris, felet ad 1 Januarii Anni
proxime venturi, az Nagyságod tárházába be szolgáltatjuk, mely terh
viselésnek az Partiumbéli Uraink, s atyánkfiái is, hasonlóképpen a'
Székely Uraink, s Atyánkfiái is, kiknek az Vármegyén Jofzágok
vagyon, az Száfz Urainkal és Atyánkfiáival edgyút submitálni ígerik
magokat, Könyörögvén Nagyságodnak mint Kegyelmes Urunk-
nak ígé aláztatossón, ebbéli Contributionkal contentus lenni méltoztatlek.

Az taxas Városok Adaja.

Kolofvare	2400	for.
Váradé	1400	for.
Fejervare	200	for.
Bánfi Hunyadé	200	for.
Udvarhelyé	260	for.
Kézdi Várfhelyé	180	for.
Szepfi Sz. György	180	for.
Illye-falvájé	150	for.
Egeresé	150	for.
Nagy Almásé	125	for.

ARTICULUS X.

Vég házak éppítésére, kapu szám után, egy egy forint ígértetik.

Mis az Nagyságod Kegyelmes Propositiojában való kegyelmes
intimatioja szerént az vég házak éppítését szegény hazánknek
jóvendöbéli securitására igen szüklegesnek itélvén lenni, minden
kapu szám után annak véghez vitelére, egy egy forintot ígérünk egész
Országul három Nemzetül, melyet az Nagyságod tárházában az
Adonak első Terminussán administralunk is.

ARTICULUS XI.

*Az Articulusok egyben szedéseire bizonyos személyeknek, azon szük-
segre való költségeknek több accessoriumoknak rendelése.*

Hogy az *Articulus*oknak egyben szederésére, Nagyságod Kegyelmes Urunk, mostan-is serkenget bennünket és annak végbenvitelére bizonyos bősületes Atyáinkfiat *denominálni* kegyelmesen méltóztatott. Nagyságodnak abbéli kegyelmes gondviselését ismínt, Kegyelmes Urunknak alázatoson meg szolgállyuk. Mely dologra rendeltetett bősületes Atyáinkfiainak azon dolog *continuálása* alatt való illendő *sustentatio*jára, mi-is ígérünk az Adónak első *Terminus*fára kapu szám után husz husz pénzt: A Vármegyéken lakó Egy ház helyi Nemesség részéről is *capitativ* öt öt pénzt: Az Székely Uraink, s. Atyáinkfiat is közönségesse ígérnek adni 300 forintot: Az Szász Uraink, s. Atyáinkfiat is hasonlóképpen kapu szám után ígérnek husz husz pénzt: Az *taxas* Városok száz forint után ígérnek egy forintot, *excepto* Várad. Amely Városok kapu szám után husz husz pénzt *contribuálni*, a' meg irt mód szerént kapu szám után husz husz pénzt *contribuálni*nak. Melynek *perceptio*jára az Nagyságod Kegyelmes rendelese szerént Bárdi István *Requisitor*nak legyen gondgya. Mely dolgot is hogy Nagyságod Kegyelmeségéből úgy akarja végben vitetni, *deputatus* Atyáinkfiainak is oly *Instructio*t adathi, hogy mi-is Országul hasznát érezhesdük, és semminémű *Articulus*ok mellyek a' haza javára szűkségek ki ne rekesztessenek, s. ha mellyek között az Nemessi szabadság és minden rendek *Privilegium*ok ellen iratattaknak lenni találkoznak, azoknak *tollálását* is oly *consideratio*bán akarja venni, ez iránt is Nagyságodnak mind kegyelmességét, s. mind ránk való gondviselését meg tapasztalhasdük, Nagyságodnak mint Kegyelmes Urunknak híven meg szolgállyuk.

ARTICVLVS XII.

Az nemess Ország Bihar-Vármegye mellett való alázatos instantiaja, Urunk Ed Nagysága Kegyelmesége, és hogy fő Ispán nem léte nélkül Vice Ispánok ne tétessenek, prohibicioja.

AZ Bihar-Vármegyebéli Nemess Uraink, s. Atyáinkfiat szomorúan érezvén magokó Nagyságod nehézségét, hogy az el mult napokban nem lévén ő kegyelmeknek fő Ispánnyok, magoknak el multhatatlá szűkséges dolgait *præstálván*, ő kegyelmek választatának volt Vice Ispánt magok között fő Ispánnyoknak nem lételeben, kiről ő kegyelmek *iteratú vicibus* igen alázatoson találának meg bennünket, hogy

Nagysá-

Nagyságod méltóságos személye előtt *instálnánk* fejenként, méltóztatásuk szokott kegyelmessége szerént ez dologból ő kegyelmekre terjedtet nehézségét el venni, mivel ő kegyelmek nagy *obtestatio*val állattak előttünk, hogy soha ízánt:ízándékkal Nagyságod nehézségét magokra ezzel vonni nem igyekeztek ő kegyelmek, főt hogy ha azt ítélték volna, hogy Nagyságodnak *indignatio*ja következhesdük ő kegyelmekre, minden fogyatkozásokat, mellyek az vice Ispánok nem léte miatt naponként ő kegyelmek között estenek, mind eddig is inkább el szenvedtek volna. Mely ő kegyelmek mellett Országul való alázatos könyörgésünkre, hogy Nagyságodnak Fejedelmi Kegyelmeségéből méltó tekinteti lótt, és ő kegyelmeknek ebbéli tsekedetét úgy mint maga Méltóságos személyében kegyelmesen meg engedni méltóztatott; azzal mind az által más *privata personáknak* nem *prejudicálván*; Nagyságodnak mint Kegyelmes Urunknak híven meg szolgállyuk: ezt mind azon által ilyen értelemmel, hogy se ő kegyelmeknek, sem peniglen más Vármegyebélieknek *indifferenter*, sem minémű helyeken ne legyen szabad fő Ispánok nem létele nélkül vice Ispánt választatni, hanem az Nagyságod méltóságos *collatio*ján álván az fő Ispánoknak adása, az meg lévén, az fő Ispánok az Vármegyével eddig ezö terzésből állassanak vice Ispánokat. Nagyságodnak azon is alázatoson könyörgünk, hogy ez fő Tiszteknek nem létele miatt ehez hasonló és több alkalmatlanságok ne következzenek közöttünk Vármegyékben, méltóztatásuk az fő Tiszteket *hosszúszá* halogatás nélkül *creálni* és *subordinálni*; Nagyságodnak híven meg szolgállyuk mint Kegyelmes Urunknak.

CONCLVSIO

NOs itaque præmissâ Supplicatione fidelium nostrorum Dominorum Regnicolarum Trium Nationum Regni nostri Transilvaniae, & partium Hungariae eidem annis ratarum, exauditâ & admissâ, præscriptos universos & singulos Articulos Nobis modo præmissis

E

sopræ-

so præsentatos, præsentibus literis nostris
ad verbum, sine diminutione, & augmen-
to, vel variatione aliquali, inseri & inscri-
bi facientes, eosdemq; ac omnia & singula
in eisdem contenta, ratos, gratos & acce-
pta habentes, acceptavimus, approbavimus,
ratificavimus, & confirmavimus: offeren-
tes nos benignè, ut præmissa omnia in o-
mnibus punctis, clausulis & articulis, tam
nos ipsi observabimus, quàm per alios, quo-
rum interest, seu intererit, observari facie-
mus; imò acceptamus, approbamus, ratifi-
camus & confirmamus, harum nostrarum
vigore & testimonio literarum mediante.
Datum in Civitate nostrâ Albâ Iuliâ die
duodecima Mensis Martii, Anni Domini
Millesimi, Sexcentesi-mi, Quinquagesimi
secundi.

